

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De spiritu & virtute S. Eliæ Prophetæ, Christo Domino conformi ejusdémque typo. Thema. Quem dicunt homines esse filium hominis? Alii Joannem Baptistam, alii Elisam. Matth. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO

DE SPIRITU ET VIRTUTE

S. ELIÆ PROPHETÆ,

Christo Domino conformi, Ejusdemque typo.

T H E M A.

Quem dicunt homines esse Filium hominis? Alii Joannem Baptistam: alii Eliam. Matth. 16.

Magna meritò S. Eliæ, Prophetarum Principis, censenda est gloria; eum Sanctorum Christi Apostolorum typum gessisse, primòsque Evangelii Præcones ac Principes super omnem terram repræsentasse. Quem admodum Propheta hic, Deum verum prædicabat, Idololatriam exscindebat, Baalis altaria evertibat, ejusque Pseudo-Prophetas verbis igneis confutabat: nam *Verbum ejus ut facula ardebat.* Eccli. 48. Ita quòque Apostoli linguis igneis, à Spiritu S. in Pentecoste acceptis, idololatriam exstirpabant, Evangelium Christi orbe toto annuntiabant, & magnalia Dei ac Christi Domini ubique gentium prædicabant atque promulgabant.

Major verò S. ELIÆ gloria extitit ipsius Præcursoris Domini, S. Joannis Baptistæ typum gessisse, qui Christum Dominum in spiritu & virtute ELIÆ erat præcessurus. Ipsomet Salvatore de Joanne attestante: *Ipsè est ELIAS qui venturus est.* Matth. 11. Non personam (ut exponit S. Hieronymus Epist. ad Aglaſ. q. 1.) *Sed ejusdem spiritus gratiam. Zonam cinctus, ut Elias; in eremo vivens, ut Elias; persecutionem passus, ut Elias; Præcursor adventus primi, ut Elias secundi, in die judicii.* Magna sanè hæc est gloria; Ejus, quo major non surrexit inter natos mulierum, figuram expressisse. At maxima ejusdem gloria fuit, ipsius Melsiæ, & Mundi Salvatoris typum prætulisse: velut verbis disertis Magnus pronuntiat AUGUSTINUS Sermon. 201 de Temp. *Beatus (inquit) Elias typum habuit Domini Salvatoris.*

Z Quã

Quâ verò ratione, & quibusnam in rebus typum Domini gesserit scilicet in nomine, actione, virtute & ascensione, ad Magni hujus Prophetæ honorem in præsentî declarabimus.

I.
S. Elias
typus
Christi in
nomine.

I. Magnus Propheta Elias typum habuit Domini Salvatoris in nomine: ut enim S. Hieronymus in cap. S. Michæ exponit: *Elias idem est, quod Dominus Deus.* Cui Hebræi quodque consentiunt, asserentes Eliæ nomen ex illâ populi acclamatione ad Eliam desumptum esse: *Dominus ipse est Deus, Dominus ipse est Deus.* Cùm autè nomine Jaberschyth compellaretur. Idem testatur S. Isidorus L. 7. de Orig. c. 8. *Elias interpretatur Dominus Deus. Ex futuri ergo presagio sic vocatur: nam dum altercatur in Sacerdotio cum quadringentis Sacerdotibus Baal, invocato nomine Domini, descendit ignis de celo super holocaustum, quod cùm vidisset oronis populus, cecidit in faciem suam & ait: Dominus ipse est Deus. Ex his ergo causis tale prius nomen accepit.*

An non igitur illustre est Eliæ nomen? Elias Dominus Deus dicitur, sicut & Jesus Christus Dominus Deus noster est. Elias Dominus Deus. Sicut enim Moyses à Domino constitutus fuit Deus Pharaonis. Exodi 7. 1. qui plagas decem terrestres infligens Pharaonem ad populum dimittendum cogeret; sic quodque Elias constitutus est tanquam Deus Achabi & Jezabelis, qui omnia elementa commovit, stupendâque prodigia patravit, quibus Regem, Reginam, ac Baalitas perculit, imò peremit. Ita pariter Christus Salvator noster, tanquam deus & dominus noster prodigiis innumeris stygium Pharaonem,

mundum, ceu Achab, & carnem ceu Jezabelem tyrannicam debellavit; iisque Numen suum divinum, supernamque potentiam demonstravit.

O verè excellens typus! ô nobilissîma Figura! sed figuratum & eûtypus longè nobilior! Verùm ô Religiose! ô Sacerdos Domini! nunquid & tu cum Christo & Eliâ in nomine convenis? Nonne Christianus es? Nonne Christi discipulus es; & frater, & membrum? Nonne & Dominus Deus, cùm scriptum sit: *Ego dixi, Dii estis & Filii Excelsi omnes?* Psalm. 81. 6. Tu presertim Sacerdos Altissimi, an non es Dominus Deus, dum ejus personam sustines & in Penitentia tribunalî, & in tremendo Missæ Sacrificio; tanquam Dominus Deus, peccata dimittens, & tanquam Dominus Deus, altaris Sacramentum conficiens stupenda patris miracula? Si ergo & tu es Dominus Deus, vide, ut nomini omen, voci vita respondeat: ne sit functio tua nobilissîma, actio vilis; dignitas summa, vita ima; & nomen absque omine.

II. Nec tantum nomine, verum etiam re & actione gestorumque similitudine Elias sanctus Domini Salvatoris typum ac figuram expressit. Clarioribus id verbis haud declaravero, quàm Magni Augustini, Christum inter & Eliam bene longum Parallelorum catalogum pertextentis. Serm. 201. de Tempore sic loquitur. *Elias typum habuit Domini Salvatoris: Sicut enim Elias à Judæis persecutionem passus est; ita & verus Elias Dominus noster ab ipsis Judæis reprobatus est & contemptus. Elias reliquit gentem suam; & CHRISTUS deseruit synagogam illam.*

Elias abiit in desertum ; & Christus venit in mundum. Elias in deserto corvis ministrantibus pascabatur ; & Christus in deserto mundibus Gentium Fide reficitur. Corvi enim illi , qui Beato Elia , iubente Domino , ministrabant , Gentium populum figurabant. ELIAS mittitur ad Viduam , ut ab ea pascatur , quæ typum Ecclesie gerebat. Venit Elias ad Viduam , quia Christus venturus erat ad Ecclesiam. Filius Viduæ defunctus ab Elia suscitatur : Filius Ecclesie , id est , Populus Christianus è carcere mortis à Christo educitur. Elias oravit in Monte Carmeli ; & Christus in Monte Oliveti. Elias oravit , ut pluvia in terram veniret : Christus oravit , ut in corda hominum gratia celestis descenderet. Et sicut in adventu Elia omnes idolorum sacerdotes interfecit : ita in adventu veri ELIAE observantia sacrilega Paganorum destructa est. Haec tenet Augustinus.

An non bellè Eliae typici & veri actiones consentiunt ? Quam pulchrè figuræ & figurati gesta respondent ? Verùm an non & nos , tanquam Christianos , & Religiosos , & Sacerdotes , typi utriusque in moribus & gestis ætypos & antitypos exhibere omnino decet ? An non par est , ut nostra oratio utriusque orationi ; nostrum jejuniu utriusque jejunio ; nostra conversatio utriusque conversationi pro modulo nostro respondeat ? At quoties à tam eximiis archetypis & prototypis in modo , & methodo , in re & fervore , aliisque peristalibus quàm longissimè deflectimus ac discrepamus ?

III. Neque in actionibus duntaxat ; sed etiam in virtutibus Elia Christi domini

Figuram insignem exhibet. Has inter

1. Locum primum vitæ innocentia puritas & sanctitas sibi vendicat . cum passionum sedulâ mortificatione & voluptatum abnegatione conjuncta. Declarat id S. Ambrosius L. 1. de Cain ubi Eliam hisce elogiis celebrat : Victor passionum nec ullis capus illecebris , qui omnem istam secundum corpus habitationem celestis puritate conversationis obduxerat , mentem regens , carnem subjiciens . & regîa quâdam auctoritate castigans , nomine Dei vocatus est , ad cujus similitudinem se perfecta virtutis ubertate formaverat ; & ideo non legimus de eo , sicut de ceteris , quia deficiens mortuus est. Verùm quid Christus Servator nocte hoc Typo expressus : Quis unquam illo innocentiore ? Quis puriore ? Quis justiore ? Quis vitæ sanctimoniam clariore ? Qui secundum Apostolum ad Hebr. 7. 26. audit : Sanctus , innocens , impollutus , segregatus à peccatoribus. Imò Sanctus Sanctorum ?

2. Libertas arguendi scelera & scelestos , etiam Reges & Sacerdotes. Quantâ enim libertate Regi Achab & Jezabeli impiæ in faciem restitit ? Quantâ generalitate , Dei nomine , interitum eisdem & ruinam denunciavit ? Ecce (inquit) ego inducam super te mala , & demetam posteriora tua. Si mortuus fuerit Achab in civitate , comedent eum canes ; si autem mortuus fuerit in agro , comedent eum volucres cali. Et canes comedent Jezabel in agro Jezabel. Lib. 3. Reg. Cap. 21. Quanta quodque redemptoris nostri libertas in arguendo Scribas & Phariseos , Reges & Principes , Sacerdotes & Pontifices ?

Z 2

3. Zelus

3. Zelus honoris & Cultus Divini, qui eum ad tot labores & difficultates, ad tot pugnas & certamina, cum Rege & Baalitis ineunda compulit. Unde ad Deum dicebat: *Zelo zelatus sum pro Domino Deo Exercituum; quia dereliquerunt pactum tuum Filii Israël.* L. 3. reg. c. 19. 14. Quantus verò in Redemptore nostro zelus gloriæ Patris exaruit? *Zelus Domini tua comedit me!* Hoc zelo inflammatus & quodammodo consumptus, toto vitæ spatio, tot ærumnas & adversitates, tot labores & fatigationes, tot itinera & incommoda, tot poenas & tormenta, tot calumnias & probra, tot injurias & contemptus invictò animo toleravit.

4. Patientia heroica & fortitudo, quæ omnes Regis & Idololatrarum persecutiones, ac Jezabelis mortem ipsi intentantis minas generosâ mente superavit. Et quas Salvator noster ab omni hominum genere persecutiones non sustinuit, donec easdem morte crucis probrosissimâ conclusit?

5. Denique (ut paucis multa complectamur) quæ fides, quæ devotio, quæ solertia, quæ temperantia, quæ abstinencia, quæ castitas, quæ animi demissio, ac mundi contemptus in sanctâ Eliæ animâ eluxit? Audiamus S. Isidorum in L. de ortu & interitu Prophetarum. c. 35. Eliæ præconia recensentem: *Eliæ (inquit) Sacerdos magnus atque Propheta, habitator solitudinis, fide plenus, devotione summus, in laboribus fortis, industriâ solers, excellenti ingenio præditus, in exercitatione disciplina rectus, in sanctâ meditatione assiduus, metûque mortis intrepidus.* Audiamus pariter Sanctum

Bernardum, alia præstantissima eitelogia attribuentem. *Eliæ (ait) Forma iustitiae, sanctitatis speculum, pietatis exemplar, asertor veritatis, Fidei defensor, Dux Israël, Magister insipientium, refugium pauperum, pauperum Advocatus, iudex viduarum, oculus cæcorum, lingua mutorum, ultor scelerum, malorum metus, Bonorum gloria, virga Potentium, malleus Tyrannorum, Regum Pater, sal terra, Orbis lumen, Propheeta Altissimi, Praecursor Christi, Christi Dominus, Deus A. hab, Baalitarum terror, Idololatrarum fulmen.* Hæc sunt præconia typi, sanè excellentissima. At quis non videt, longè eminentiora, & infinitè sublimiora, modòque altiore Christi Domino nostro, Eliæ e typo, convenire?

Quis similiter non perspicit, has quoque virtutes in nobis, si veri Christiani, ac Religiosi nomine gaudere velimus ratione certâ, requiri? Fides præteritam, devotio, temperantia, abstinencia, patientia, demissio, mundi contemptus, animarum & gloriæ divinæ zelus & scelera, si Ecclesiastæ sumus, redarguendâ libertas: sinè quibus non Religiosi, aut Christiani personam ac veritatem; sed idolum, sed umbram præferemus ac repræsentabimus.

IV. Denique Magnus hic Propheta noster demptoris nostri typum quòque expressit in ascensione ad cælum. Illius ascensum L. 4. Reg. c. 2. descriptum legimus: cum Elias & Elifæus Discipulus ejus colloquerentur, ut faceret textus enarrat: *Ecce currus igneus & equi ignei diviserunt nubem & ascendit Elias per turbinem in cælum. Elifæus autem videbat, & clamabat: Pater mi, currus Israël & auriga ejus. Et non vidit eum amplius.* Præclare ascensum hunc

S. Ambrosius exponit, in Symb. Apost. Elias in corpore isto positus, curru igneo, id est Angelorum subvectione, qui sunt Spiritus & flamma ignis, in illa commotione ad caelum assumptus est. At in quodam caelum de-
 vectus est? S. Bernardus & S. Gregorius Hom. 19. in Evang. docet: In caelum aë-
 reum Elias subvectus est, ut in secretâ quan-
 dam terra regione mitteretur, ubi in magna
 iam carnis & spiritus quiete viveret; quo-
 usque ad finem mundi redeat. & debitum
 mortis solvat; ille etenim mortem distulit,
 non evasit. Redemptor autem noster, quia
 non distulit, superavit, eamque resurgendo
 consumpsit; & resurrectionis suae gloriam,
 ascendendo declaravit.

Insignis ergo ascensus Eliae, Christi
 Domini ascendentis typum exhibet;
 quamvis ille Christi longè sit illustrior,
 discrimen utriusque notat laudatus ante
 Gregorius l. c. dum ait. Notandum
 quoque est, quod Elias in curru legitur ascen-
 disse; quia homo purus, ad iutorio indigebat
 alieno: Redemptor autem noster non curru,
 non Angelis sublevatus legitur: quia is, qui
 fecerat omnia, nimirum suâ virtute super
 omnia sequebatur. O igitur præclaram
 Christi Domini figuram! ô nobilem re-
 demptoris in nomine, actione, virtute
 & ascensione typum.

Sed quem inde fructum, decerpemus?
 magnum utique, si hæc ritè perpenderit
 & ruminaverimus: ut innuit S. Au-
 gustinus l. c. Hæc, inquit, Fratres Cha-
 rissimi, si velut animalia munda, assidua
 cogitatione, in cordibus vestris ruminatis,
 implebitur in vobis, quod scriptum
 est: *Thesaurus desiderabilis, requiescit in ore
 sapientis.* Proverb 21. Inde enim in corde
 & ore vestro Thesaurus desiderabilis

oriatur: si eius virtutes non solum rumi-
 naveritis, verum etiam opere expresse-
 ritis; Thesaurum incomparabilem meri-
 riti, gratia & gloria reportabitis.

Quapropter, Dilectissimi, crebro in
 nobilem hunc typum S. Eliae &
 Christum Dominum, velut nobilissimū
 eius ectypum oculos mentis conjicite:
 ac 1. Eliae nomen attendite, ac videre
 ut quodammodo vobis approprietis,
 sitisque conversatione & vita ac con-
 versatione quasi divinâ, supra humanam
 elevatâ, ut impleatis illud Christi: *Ego
 dixi, Dii estis & Filii excelsi omnes.* 2. S. E-
 liae typi, ac Christi Domini velut ectypi
 actiones, mores, gesta & opera, pro
 communicatâ vobis gratiâ, imitari stu-
 dete: *Exemplum ait Christus, dedi vobis,
 ut quomodo ego feci, ita & vos faciatis.* 3.
 Eliae typi, & Christi ectypi vitæ inno-
 centiam, libertatem scelera redarguen-
 di, si vobis id ex officio incumbat, zelum
 Divini honoris, patientiam, fortitudinem,
 fidem, devotionem, temperan-
 tiam, abstinentiam, humilitatem, casti-
 moniam, & mundi universi contemptū
 vobis comparate satagite, ut hæc ratione
 utriusque præclarus antitypus evadatis.
 4. Quod si præstiteritis, magnum repor-
 tabitis Thesaurum, hunc nimirum, ut
 post transactum breve vitæ hujus mortal-
 is curriculum, non cum Eliâ in caelum
 aëreum, sed cum Christo Domino in
 caelum empyreum, ac beatam illam
 Beatarum mentium sedem ab
 Angelicis Spiritibus de-
 portemini.

* * *

Z 3

EXHOR-